

Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Кафедра англійської мови, літератури з методиками навчання
Мукачівська міська рада
Малопольський державний університет імені Вітольда Пілецького в м.
Освенцім
Поморська академія у Слупську

**Akademia
Pomorska
w Słupsku**

СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ПРОФЕСІОНАЛА У ПОСТКОВІДНОМУ ПРОСТОРИ

Збірник тез доповідей за матеріалами
Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево

12 – 13 т р а в н я 2 0 2 2 р.

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 11

Становлення особистості професіонала у постковідному просторі :
збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 199 с

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Становлення особистості професіонала у постковідному просторі». Учасниками конференції розглянуто проблеми становлення особистості професіонала у постковідному просторі з метою вироблення рекомендацій та реалізації комплексного наукового підходу щодо підвищення соціально-адаптаційних компетентностей особистості у професійній сфері; поширення проблематики прикладних досліджень у психолого-педагогічній сфері; вивчення особливостей формування та розвитку професійно значущих особистісних якостей.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Теличко Н. В. – д.пед.наук, професор

Корнієнко І.О. – д. психол. наук, професор;

Брецько І.І. – канд.психол.наук, доцент;

Воронова О.Ю. – канд. психол. наук, доцент;

Кравченко Т.М. – доктор філософії;

Бучмей І.І. – провідний фахівець кафедри психології.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПЕРСОНОГЕНЕТИЧНИЙ КОНТЕКСТ: СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ	9
Барчі Б. В., Васько А. І. Мотивація навчальної діяльності шляхом використання Інтерактивних технологій.....	9
Барчі Б. В., Прокоп М.С. Професійне самовиховання майбутніх фахівців.....	11
Барчі Б. В., Югас О.М. Психологічні особливості професійного спілкування філолога.....	13
Барчій М.С., Воронова О.Ю. Пензелик В.С. Гендерні особливості ціннісних орієнтацій здобувачів вищої освіти.....	15
Барчій М.С., Попович А.М. Формування позитивної мотивації учіння молодших школярів в умовах дистанційного навчання.....	17
Барчій М.С., Ямчук Т.Ю. Творча активність людей похилого віку.....	19
Боднар Г.І. Сценічна витривалість та хвилювання під час художнього виконання творів.....	21
Бохонкова Ю. О. Використання особистістю випереджальної стратегії поведінки в сучасних реаліях.....	24
Брецько І.І., Буртин М.І., Бучмей І.І. Вплив стосунків у сім'ї на агресивність у дітей.....	26
Брецько І.І., Бучмей І.І., Козловська Н.В. Соціальна ситуація розвитку в студентському віці.....	28
Брецько І.І., Бучмей І.І., Тігор М.П. Соціально-психологічна характеристика підлітків, як вікової категорії.....	29
Брецько І.І., Бучмей І.І., Тороній Д.І. Психологічні особливості мотивації навчальної діяльності.....	31
Брецько І. І., Бучмей І.І., Цип'яшук А.А. Вплив сімейної депривації на особливості уявлень про майбутнє сімейне життя підлітків.....	33
Брецько І.І., Бучмей І.І., Чекан Н.В. Психологічні напрями становлення економічної ідентичності в ранній юності.....	34
Бугайова Н.М., Бугайова О.О. Адаптація студентів-першокурсників до навчання у закладах вищої освіти.....	36
Воронова О.Ю. Рефлексія як механізм саморегуляції особистості.....	38
Воронова О.Ю., Барчій М.С., Туріна Л.Ф. Особливості впливу рефлексії на пізнавальну активність юнаків.....	40
Гошовський Я.О., Гошовська Д.Т. Особливості родинних зв'язків та шлюбно-сімейних стосунків у сім'ях заробітчан.....	43
Іванюк О.С., Мельник Ю.В. Дослідження духовних цінностей осіб юнацького віку.....	45
Кикоть С.М., Алмашій І.І. Екологопсихологічна модель у формуванні екологічної культури студентської молоді.....	46
Коломієць Л. І. , Литвак Т. Г. . Інноваційний потенціал осіб юнацького віку.....	48
Kostiu S. Manipulation in the context of socio-psychological adaptation of the individual.....	50
Костю С.Й., Ямчук Т.Ю., Долинай М.І. Психологічні аспекти формування світогляду молодших школярів.....	52
Костю С.Й., Ямчук Т.Ю., Долинай М.І. Психологічні аспекти емоційного розвитку дітей.....	54
Котубей В.Ф., Томинець М.П. Духовний аспект становлення особистості.....	55

типу [3]. Діти, які виховуються у дитячих будинках, завдяки впливу родинної депривації, в майбутньому мають досить нестійкі, проблемні сім'ї в порівнянні з дітьми з повних родин, оскільки в них не формуються уявлення жінки та чоловіка, як образу подружжя та батьків. Тому що нема реальних прикладів взаємовідносин у сім'ї, позитивних або навіть негативних, які можна відтворити або збудувати свою модель з точністю до навпаки. Й. Лангмейер та З. Матейчик вказували на те, що депривована дитина може виявити у майбутньому неспроможність у ролі батька чи матері [2].

Діти, які виховуються в повних родин, на відміну від дітей з неповних сімей мають більш реалістичний, цілісний образ майбутнього батьківства та є більш психологічно готовими до виконання ролі батьків.

Уявлення, які сформовані в дитинстві, започатковують життєвий план або сценарій, що рухає людину до цілей, які співпадають з ним. Побудувати будь-що, не уявляючи результату, неможливо. Тому кожна особистість намагається відбудувати своє життя, свою сім'ю так, як вона бачить у своїй уяві. Уявлення про сім'ю є надважливими у картині світу дитини, від яких залежить планування його подальшого життя. Формуючись, в залежності від образу життя, ці уявлення в більшості своїй дитина засвоює з найближчого навколишнього середовища. Тобто, вони залежать в першу чергу від того, де виховувалась дитина – в психологічно благополучній, функціональній сім'ї або в родині, яка з певних причин є дисфункціональною.

Отже, в умовах родинної депривації норми сімейних стосунків, характерних для сучасного суспільства, засвоюються гірше. Схожі висновки можна зробити стосовно сімейних уявлень дітей, які знаходяться не в дитячих будинках, а в формально повних родин. Мається на увазі дистантні родини трудових мігрантів, діти в яких внаслідок довготривалої відсутності батьків в країні, теж знаходяться під впливом сімейної депривації.

Література

1. Боулби Д. Создание и разрушение эмоциональных связей / Д. Боулби. – М.: Академический Проект, 2004. – 232 с.
2. Лангмейер Й. Психическая депривация в детском возрасте / З. Матейчик, Й. Лангмейер. – Прага: Авиценум, 2009. – 162 с.
3. Соловьева О.В. Депривация семейного общения как детерминанта личностного развития детей, лишенных попечения родителей : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. психол. наук : спец. 19.00.01 «Общая психология, психология личности и история психологии» / О.В. Соловьева. – Краснодар, 2004. – 22 с.
4. Хорни К. Невроз и личностный рост. Борьба за самоосуществление / К. Хорни ; пер. с англ. Е.И.Замфир. – СПб.: Восточно-Европейский институт психоанализа, 1997. – 486 с.

УДК 159.923.2:330:37.011.3-053.66/.67

БРЕЦКО І.І., БУЧМЕЙ І.І., ЧЕКАН Н.В.
Мукачівський державний університет

ПСИХОЛОГІЧНІ НАПРЯМИ СТАНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В РАННІЙ ЮНОСТІ

Для визначення поняття економічної ідентичності, її сутності видається доцільним окреслення поняття ідентичності як феномену, а також виділення поняття соціальної ідентичності та розмежування їхніх значень. Найбільш поширеною є концепція ідентичності, яка так чи інакше включає в себе всі особистісні інтенції, обумовлені комплексом біологічних, психологічних, соціально-економічних та культурних факторів.

Слово «ідентичність» (*identitas*) походить від класичного латинського «*idem*», що означає «той самий». В буквальному перекладі «*identity*» має два значення: впізнавання й ототожнення [2].

Відповідно становленням економічної ідентичності слід вважати якісні зміни компонентів економічної ідентичності. Тоді напрямками становлення економічної ідентичності будуть [3]:

- 1) когнітивний напрямок;
- 2) емоційний напрямок;
- 3) ціннісно-мотиваційний;
- 4) поведінковий напрямок.

Когнітивний напрямок становлення економічної ідентичності може реалізовуватися в контексті початкової бізнес-освіти в загальноосвітніх закладах в розроблених курсах «економічної психології», «розвиваючої економіки», «економічних системах». В когнітивному напрямку становлення економічної ідентичності учні раннього юнацького віку набувають економічних знань, розвивають економічне мислення для кращої економічного розуміння дійсності, а також кращого економічного самоототожнення.

Емоційний напрямок становлення економічної ідентичності потребує детальнішого уточнення і аналізу, адже саме емоційні реакції та управління своїми емоціями в процесі економічних інтеракцій може визначати економічну ідентичність в процесі її становлення. Вважаємо за необхідне проаналізувати основні підходи до вивчення емоцій та їх зв'язок із процесом ідентифікації [1].

В ціннісно-мотиваційному напрямку становлення економічної ідентичності відбувається як інтеріоризація цінностей професіоналізації та цінності матеріального добробуту в ціннісну систему особистості. Адже визначення професійної ідентичності пов'язане зі становленням економічної ідентичності.

Під поведінковим напрямком становлення економічної ідентичності в ранньому юнацькому віці ми розуміємо вироблення гнучкої економічної поведінки, економічних поведінкових патернів, які відповідають динаміці соціально-економічної ситуації, засвоєння офіційно-ділового стилю спілкування, активна ділова позиція, вироблення навичок заощадження, планування та витрат коштів, навичок управління власним бюджетом, навичок

економічної короткострокового та довгострокового цільової самореалізації тощо [4].

Отже, становленням економічної ідентичності слід вважати якісні зміни компонентів економічної ідентичності. Головними напрямками становлення економічної ідентичності вважають: когнітивний напрямок (збільшення економічних знань про зовнішній світ, закони систем, функціонування механізмів економічного контролю та управління, збільшення економічної компетентності та відповідно економічного самоусвідомлення через спеціальні економічні когнітивні конструкти, наближення економічних суб'єктивних знань про себе до свого об'єктивного економічного статусу); емоційний напрямок (розвиток навичок рефлексії, пов'язаної з економічною поведінкою, економічними цінностями і мотивами, бажаннями та мріями, покращення управління власними емоційними реакціями стосовно свого економічного ототожнення); ціннісно-мотиваційний напрямок полягає у закріпленні цінностей економічного добробуту та матеріального забезпечення в системі цінностей та розвиток зв'язків цих цінностей із професіоналізацією, розвиток мотивації професійних досягнень й розуміння трудової діяльності як інструменту досягнення матеріального забезпечення; поведінковий напрямок полягає у формуванні економічних навичок, економічних дій, економічних поведінкових патернів, необхідних для початку трудової діяльності та підготовки до фінансової сепарації від батьківської сім'ї після періоду юнацького віку.

Література

1. Карелин А. Большая энциклопедия психологических тестов / А. Карелин.: Эксмо, 2007. – 416 с.
2. Макшанов С. И. Психология тренинга / С. И. Машанов. – СПб., 1997. – 169 с.
3. Маслоу А. Новые рубежи человеческой природы / А. Маслоу. – М.: Смысл, 1999. – 221 с.
4. Словарь практического психолога / [сост. С. Ю. Головин]. – Минск : Харвест, 1998. – 800 с.

УДК 378.011.3-057.87:364-787.522(043.2)

БУГАЙОВА Н.М., БУГАЙОВА О.О.

*Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля*

АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ ДО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Початок навчання у закладі вищої освіти хронологічно збігається з новою стадією психічного розвитку особистості – активним формуванням її соціальної зрілості, інтенсивним особистісним розвитком, моделюванням освітнього і життєвого шляху тощо. З перших днів свого навчання в університеті студент зіштовхується з новою структурою навчального закладу,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>